

INFORMARE

privind participarea delegației Grupului pentru combaterea traficului de persoane al Parlamentului României la seminarul “Parlamentari împotriva traficului de persoane”, organizat la data de 24 noiembrie 2011, la Londra

Seminarul a fost organizat în cadrul proiectului “Parlamentari împotriva traficului de persoane”, finanțat de Comisia Europeană și de Tudor Trust. Printre partenerii proiectului se regăsesc Grupul pentru combaterea traficului de femei și copii al Parlamentului Regatului Unit, Fundația Anti-Trafic din Regatul Unit, ECPAT, din Regatul Unit, Asociația “High Level Group for Children” din România.

Delegația Grupului român a fost formată din coordonatorul Grupului, domnul deputat Valeriu ZGONEA, doamna senator Mihaela POPA și domnul consilier Dan MATEI, secretar.

Proiectul are ca obiective să contribuie la crearea unei rețele de Grupuri în parlamentele din state membre ale Uniunii Europene, dar și din state vecine Uniunii, care se confruntă cu traficul de persoane. Parlamentarii sunt chemați să coopereze atunci când examinează și adoptă legislație națională și europeană și să stabilească contacte cu organizații neguvernamentale, cu instituții de aplicare a legii și cu instituții cu rol educativ-preventiv și de protecție a victimelor.

În deschidere, dr. Aidan McQUADE, directorul Anti-Slavery International a prezentat conceptul de prevenție din noua Directivă privind combaterea traficului de persoane și parcursul de la teorie la practică.

A subliniat măsurile speciale de protecție prevăzute în directivă pentru minori, măsurile pentru evitarea „victimizării secundare” (ne-incriminarea victimei, măsuri de protecție în cadrul urmăririi penale și procesului din justiție, renunțarea la măsura deportării), introducerea cerșetoriei printre acțiunile vizate de traficanți, măsurile menite să sporească performanța în identificarea victimelor.

A insistat asupra importanței unui complex de acțiuni de asistență pentru victime, astfel încât să nu se producă reluarea traficării victimelor.

Printre punctele forte ale directivei, a menționat recomandarea de incriminare a utilizării serviciilor persoanelor traficate, în vederea reducerii cererii de asemenea servicii, indicând inclusiv corporațiile transnaționale care se folosesc de rezultatele muncii persoanelor traficate.

A subliniat meritul directivei de a defini vulnerabilitățile și de a se concentra pe acțiuni de reducere a vulnerabilității și de asistență specială pentru victimele cele mai vulnerabile.

A exprimat opinia că prevenirea traficului ar trebui să pornească de la acordarea măsurilor de ajutor umanitar, comerț și diplomație cu principiile și practicile prevăzute de directivă.

Referindu-se la rolul mediului de afaceri în prevenirea traficului de persoane pentru muncă, a menționat importanța identificării punctelor de risc, pe întreg lanțul de aprovizionare.

APROBAT

În ședința Biroului permanent al
Camerei Deputaților
la data de 19.12.2011
1358

Coordonatorul Grupului român a arătat că anul trecut, proiectul directivei adoptate în acest an, a fost analizat, supus dezbaterii în cadrul Grupului și a Comisiei pentru afaceri europene a Parlamentului României, în cadrul căreia Grupul a fost inițial constituit și a fost remisă Comisiei Europene o opinie în care erau subliniate ca aspecte notabile:

- intenția de combatere a traficului de persoane „la sursă”, inclusiv în țările terțe;
- luarea în considerare a interesului copilului ca preocupare primordială în conformitate cu Carta drepturilor fundamentale a UE (articolul 24); intenția directivei de a proteja copiii, din perspectiva numărului de dispoziții care le sunt incidente;
- extinderea domeniului de aplicare, prin prezenta propunere, în raport cu sfera vizată prin Decizia-cadru 2002/629/JAI, pentru a include și alte forme de exploatare; aportul de plus valoare al propunerii în raport cu Convenția din 2005 a Consiliului Europei privind acțiunea împotriva traficului de persoane;
- introducerea de sancțiuni graduale, în funcție de gravitatea faptei;
- utilizarea mandatului european de arestare în scopul facilitării procedurilor; completarea cadrului directivei cu dispozițiile Deciziei-cadru 2001/220/JAI privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale;
- asigurarea unei impunități a victimelor pentru anumite infracțiuni, cu excepția celor efectuate de bunăvoie;
- recunoașterea importanței formării personalului care intră în contact cu victimele;
- instituirea unor raportori naționali pentru monitorizarea tendințelor traficului de persoane;
- stipularea răspunderii penale pentru persoanele juridice care nu și-au îndeplinit obligația de supraveghere, fapt ce a condus la posibilitatea comiterii infracțiunii;

În același timp au fost indicate aspecte ce creaseră unele îngrijorări:

- invalidarea consimțământului unui copil, indiferent de vârsta acestuia, împrejurare de natură să ignore faptul că această dispoziție poate împinge un copil, aproape adult, la comiterea de bună voie a unei infracțiuni (precum cerșetoria), asigurat fiind de impunitate;
- posibilitatea inducerii unor discrepanțe între regimurile sancționatorii din statele membre, ceea ce ar putea conduce la alegerea unor state membre cu un regim sancționator mai blând în scopul comiterii de infracțiuni;
- posibila lipsă de colaborare între raportorii naționali în privința schimbului de informații etc.;

În continuare domnul Anthony STEEN, președintele Fundației Anti-Trafic din Regatul Unit a lansat dezbaterile privind modalitățile de înființare a grupurilor de creștere a conștientizării în parlamentele naționale și rolul membrilor lor în dinamizarea acțiunilor anti-traffic atât la nivel național cât și global. A prezentat eforturile și realizările în acest sens și a subliniat importanța unor acțiuni de cooperare și a unor măsuri coordonate, în cadrul unei rețele a parlamentelor naționale.

Domnul deputat Valeriu ZGONEA, coordonatorul Grupului român a prezentat experiența Grupului din Parlamentul României. A precizat că se are în vedere exercitarea funcției de control parlamentar prevăzut de Constituția țării, dar sub forma unui parteneriat cu

instituțiile din cadrul executivului, care acționează în domeniu. Se urmărește identificarea și rezolvarea problemelor de sistem, prin mijloace specifice instituției parlamentare, respectiv perfecționarea cadrului legislativ și instituțional, monitorizarea și presiunea politică pentru aplicarea prevederilor legale și programelor relevante, crearea unei platforme de dezbatere, pentru actorii relevanți, întreținerea unui dialog complex cu reprezentanții ministerelor și celorlalte instituții guvernamentale și organizații guvernamentale, inclusiv susținerea unor măsuri sprijin pentru dezvoltare și realizarea proiectelor lor.

A prezentat programul de audiere a reprezentanților instituțiilor cu atribuții în materie de trafic de persoane, precum și metodele de organizare a acestor audieri astfel încât scopul să fie atins.

A salutat acțiunile și angajarea Grupului britanic și a oferit susținere pentru programul de dezvoltare și în alte parlamente naționale, ne-reprezentate la seminar, a rețelei Grupurilor de combatere a traficului de persoane.

Au urmat prezentări ale delegaților din parlamentele Poloniei, Portugaliei, Italiei, Greciei.

Doamna Maria Paulo CARDOSO a precizat că Grupul din Adunarea Republicii din Portugalia s-a constituit ca subcomisie în cadrul Comisiei pentru justiție și drepturile omului, dar nu se axează în exclusivitate pe traficul de persoane. Victimele provin în majoritate din Africa și Brazilia. În atenția subcomisiei se află un proiect de lege destinat definirii victimei, care include și alte tipuri de victime, ca de exemplu, victimele violenței în familie. Portugalia dispune de o agenție specializată, iar sistemul de protecție a victimelor este corespunzător. Se constată recrudescența formei de trafic pentru muncă, în care predomină victimele de gen masculin.

Domnul Athanasios ALEVRAS a explicat că în Parlamentul Greciei, acțiunea de constituire a Grupului pentru combaterea traficului de persoane este la început. Se va crea o subcomisie a Comisiei pentru drepturile omului.

Situația fragilă a finanțelor internaționale și situația dificilă a Greciei se manifestă printr-o reducere a finanțării pentru organizațiile neguvernamentale. Pe de altă parte se manifestă și o scădere a încrederii populației în Guvern din cauza numărului mare de imigranți care contribuie la creșterea criminalității. Numărul mare de imigranți face deosebit de dificil procesul de identificare a victimelor traficului.

Domnul Ryszard KALISZ, membru al Seimului Poloniei a arătat că grupul polonez funcționează ca subcomisie în cadrul Comisiei pentru justiție și drepturile omului și că mizează pe o viitoare extindere a cooperării regionale cu statele baltice dar și cu Belarus și Federația Rusă. Legalizarea prostituției ar acționa în favoarea reducerii traficului de femei pentru exploatare sexuală, dar nu se întrevede o evoluție în această direcție.

Domnul Alberto MARITATI, membru al Senatului Italiei, a arătat că în parlamentul italian nu s-a constituit în mod formal un Grup, dar de fapt se acționează în combaterea traficului de persoane, în special prin activitățile din cadrul Comisiei pentru justiție și Comisiei pentru drepturile omului. Traficul de persoane a fost bine gestionat în Italia. Atât instituțiile publice cât și organizațiile neguvernamentale, dar și biserica catolică întreprind acțiuni substanțiale. De aceea nici nu a fost creat un grup parlamentar specializat, dar se

are în vedere constituirea Grupului într-un viitor apropiat. Problema Italiei nu este lipsa de informații sau nivelul de conștientizare ci mai ales eficiența măsurilor de combatere, care se confruntă cu dificultatea acțiunii împotriva unor rețele care operează trans-național. Toate statele membre ale Uniunii Europene trebuie să acționeze coordonat pentru aplicarea art. 18 (privind prevenirea traficului de persoane) din Directiva 36/2011. Exemplul de cooperare oferit de Echipele Comune de Investigație (Joint Investigation Teams) ar trebui extins și în alte sectoare ale luptei împotriva traficului de persoane. Pentru aceasta, un punct de pornire este comunicarea și schimbul de informații între state și între entități din statele membre.

Domnul Peter BONE, membru al Camerei Comunelor și baroneasa BUTLER-SLOSS, membru al Camerei Lorzilor, co-președinți ai Grupului pentru combaterea traficului de femei și copii al Parlamentului Regatului Unit au accentuat la rândul lor importanța cooperării interparlamentare, necesitatea ca combaterea traficului de persoane să fie formalizată și în celelalte parlamente naționale din statele membre UE, precum și necesitatea asigurării continuității, prin asigurarea participării celor deja implicați, la toate reuniunile în materie.

Referindu-se la importanța extinderii acțiunilor și dincolo de frontierele Uniunii, în state de origine, domnul Peter BONE a indicat Republica Moldova, ca obiectiv al acțiunii de cooperare.

În a doua parte a seminarului doamna Mechtild MAURER, ECPAT Germania și doamna Astrid WINKLER, ECPAT Austria au prezentat două studii de caz, relevante pentru modul de organizare a campaniilor de conștientizare pentru prevenirea traficului de femei pentru exploatare sexuală cu ocazia unor campionate internaționale de fotbal.

Campania din Germania s-a axat pe acțiunile cerute din partea politicienilor, pentru a preveni prostituția ilegală și traficul cu acest scop. Obiectivele s-au stabilit pe baza unor informații privind un aflus masiv de femei traficate pentru prostituție, dar aceasta nu s-a întâmplat. Din acest motiv, au fost omise traficul pentru muncă, pentru cerșit, ca și folosirea minorilor pentru furt din buzunare.

Campania din Austria s-a axat pe asigurarea respectării drepturilor civile ale lucrătorilor care oferă servicii sexuale. S-a urmărit prevenirea exploatarei. Au fost mobilizate forțe de poliție superioare dar nu au fost semnalate creșteri ale infracționalității.

Concluzia participanților a fost că trebuie urmărită creșterea gradului de conștientizare privind infracțiunile de trafic de persoane, pentru toate formele traficului, nu doar pentru exploatarea sexuală și că succesul acestor campanii este condiționat de corectitudinea informațiilor pe care se bazează, pe identificarea corectă a țintelor și pe eficacitatea mesajelor.

Baroneasa BUTLER-SLOSS, a subliniat că succesul este condiționat de nivelul angajării și a încurajat participanții să acționeze pentru atragerea și altor parlamentari în activitățile de combatere a traficului de persoane.

Domnul STEEN a subliniat că o măsură concretă ar fi popularizarea experienței Italiei în ce privește asistența oferită victimelor traficului, ca model de bune practici.

Doamna senator Mihaela POPA a remarcat necesitatea bunei coordonări („same steps by all”) a acțiunilor celor din „triunghiul Parlament-Guvern-ONG”, precum și necesitatea potențării voinței politice, singura cale de a se asigura trecerea de la teorie la practică.

În cadrul panelului *“Cele mai semnificative măsuri de prevenire care trebuie abordate azi”*, domnul deputat Valeriu ZGONEA a prezentat experiența românească în materie, plecând de la principiul că niciunul dintre „cei 3 P” (Prevention-Prosecution-Protection) nu poate fi abordat separat decât pentru rațiuni teoretice, de organizare a informației. În situații și cazuri individuale, unele măsuri din cadrul unui alt segment al combaterii traficului de persoane, decât segmentul stabilit ca obiectiv, pot fi chiar mai importante decât măsuri tipice segmentului în care se întreprind acțiunile. De exemplu, în cazuri particulare, unele acțiuni din segmentul de combatere sau de protecție a victimelor pot deveni mai importante pentru prevenire, decât măsuri de prevenire standard. O formulă optimă este imposibil de stabilit, din cauza numărului mare de variabile.

Sistemul național de combatere a traficului de persoane din România se prezintă satisfăcător atât sub aspectul cadrului legislativ, cât și al cadrului instituțional; toate prevederile legislației UE în materie, au fost preluate în legile interne; România și-a asumat principalele instrumente internaționale referitoare la traficul de persoane și principalele instrumente internaționale cu referire expresă la drepturile copilului, traficul de copii și lupta împotriva oricărei forme de exploatare a copiilor; mecanismele instituționale au fost concepute să funcționeze la standardele din state cu o administrație performantă; există lacune, pentru a căror soluționare acționăm și noi, prin Grupul pentru combaterea traficului de persoane.

Dintre zonele de performanță din sistemul românesc se disting : cadrul legislativ, pedepsele disuasive (3-15 ani) și incriminarea utilizării serviciilor victimelor, existența unei agenții specializate, sistemul național de identificare și referire a victimelor, baza de date a victimelor, programul de asistență a victimelor în cadrul urmăririi penale și procesului în justiție, numărul mare de condamnări (524 în iulie 2011), inițiativa de instituire a Raportului UE și de unificare a indicatorilor statistici și modului de raportare la nivelul Uniunii.

Punctele slabe decurg în general din lipsa de resurse. Centrele de asistență pentru victime sunt puține, iar dintre cele existente unele s-au închis. Ne confruntăm cu dezvoltarea insuficientă a organizațiilor specializate ale societății civile, distribuția inadecvată a competențelor și fondurilor între instituțiile publice, probleme legale în achizițiile publice, ambiguități bugetare de alocare a fondurilor și de desemnare a autorității de management.

Grupul român a reușit trecerea Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane din organigrama Inspectoratului General al Poliției în cadrul Ministerului Administrației și Internelor, ceea ce i-a asigurat o largă autonomie.

Subliniind că susține ideea ca cei prezenți să comunice în permanență, domnul senator MARITATI a avansat propunerea de a se transmite Grupului din parlamentul britanic, toate informațiile relevante. De asemenea a propus includerea Albaniei printre țintele acțiunii parlamentare a statelor membre UE, oferindu-se să organizeze o reuniune în Albania. A mai propus o reuniune la Roma dedicată dezbaterii modalităților potrivite de aplicare a art. 18 (prevenție) din Directiva 36/2011.

Baroneasa Emma Nicholson of Winterbourne, membru al Camerei Lorzilor și al Grupului britanic a moderat panelul „Cum poate mediul de afaceri și parlamentarii să colaboreze mai strâns pentru combaterea traficului de persoane”

Doamna Heike RUDAT, șef al Secției trafic de persoane din Departamentul de Investigații Penale al Poliției din Berlin a arătat că nu există unități de poliție specializate în toate landurile și că din cei 15000 de polițiști din Berlin puțini sunt specializați în identificarea victimelor traficului. Personal, pune accentul pe cooperarea interdisciplinară a echipelor de experți, pe pregătirea victimei pentru participarea la procesul din justiție,

Doamna Margot JAMES, vicepreședinte al Grupului britanic a subliniat concentrarea pe viziunea holistică în ce privește protecția victimelor, importanța colaborării ministerului de interne cu autoritățile locale, a salutat organizarea și rezultatele operațiunii „Golf”, la care au colaborat autoritățile de aplicare a legii din Regatul Unit și din România, a apreciat importanța pregătirii speciale a tuturor celor care se ocupă de traficul de persoane și a susținut că victimele nu trebuie trimise în țara de origine.

Doamna Klara SKRIVANKOVA, reprezentând Anti-Slavery International a arătat că se investește relativ puțin în prevenție. În același timp, este adevărat că și calitatea multor campanii de creștere a conștientizării lasă de dorit. Este mai util să gândim și să aplicăm metode de reducere a victimizării decât să tipărim broșuri.

Domnul Michael CONNARTY, membru al Comisiei pentru afaceri europene din Camera Comunelor și al Grupului, a subliniat importanța implicării agențiilor UE, în special Europol.

Domnul Howard ROSEN, președintele Consiliului Britanic al Camerelor de Comerț din Europa, a arătat că poate sprijini acțiunile de combatere a traficului prin intermediul rețelei și contactelor camerelor de comerț.

A abordat infracțiunea de trafic de persoane din perspectiva unei afaceri, extrem de profitabile, care este favorizată de aria de recrutare foarte extinsă creată de șomaj. Așa cum în afaceri funcționează raportul cerere-ofertă, la fel în traficul de persoane, reducerea fie a cererii fie a ofertei, determină reducerea fenomenului în ansamblu.

Mediul de afaceri poate contribui prin modificarea „culturii organizației” care îi face pe angajați să nu realizeze că au comis o infracțiune dacă tolerează de exemplu, folosirea muncii forțate, fie ea și în mod mascat, prin sub-contractorii. De asemenea poate asigura o platformă pentru conștientizarea atât pentru victime cât și pentru instituțiile de aplicare a legii.

Valeriu Ștefan ZGONEA

Vicepreședinte al Camerei Deputaților,
Coordonator al Grupului pentru combaterea traficului de persoane

Red. DM

